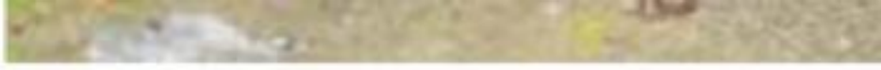

בלעדי

כל זקן שני בישראל מדווח על שבריריות

סקר שנעשה בגל השני חושף מציאות עגומה ● כמחצית מהזקנים בישראל מדווחים על מצב נפשי ירוד, 31% בדיכאון, 36% בודדים ו־20% לא עומדים בהוצאות החודשיות

הדר גיל־עד

בזקנה, בחולי, בבדידות ובדיכאון: במקביל לעלייה בתחלואה, סקר חדש שהגיע לידי "ידיעות אחרונות" חושף תמונה מדאיגה על מצבה של אוכלוסיית הקשישים בצל הקורונה ומוביח שמצבם רק הולך ומידרדר בכל שחולף הזמן.

מהסקר, שנעשה על ידי ג'וינט־אשל ומכון ERI, עולה כי המשכיות משבר הקורונה מביאה לכך שכ־51% מהזקנים בישראל מדווחים על הידרדרות בתסמיני שבריריות וכ־32% מדווחים על פגיעה בתפקוד היומיומי שלהם. הנתונים המטרידים הללו מעלים את החשש להתקבעות של שבריריות כרונית המביאה להידרדרות בתחלואה ולפיתוח תלות.

עוד ניכר כי גם הפגיעה הכלכלית נותנת אותותיה. כ־200 אלף זקנים, המהווים כ־20% מהזקנים בישראל, מדווחים כי יכולתם לכסות את הוצאותיהם החודשיות נפגעה בעקבות הקורונה. הגורמים העיקריים לכך הם ירידה בהכנסות מעבודה, עלייה בהוצאות, ירידה בהכנסות מקצבה וכן ירידה בתמיכה ממשפחה או מארגונים אחרים.

עוד עולה מהסקר כי למעלה מ־47% מהזקנים דיווחו על מצב נפשי ירוד. בעוד שבגל הראשון לא נמצאה עלייה בשיעור הדיכאון והבדידות בקרב זקנים ביחס לנתונים שבשגרה, הרי שהימשכותה של הקורונה על פני חודשים הביאה לעלייה משמעותית בשיעורי הדיכאון בקרב הזקנים. מדובר בעלייה מובהקת ביחס לסקר הקודם (כ־40%). וזה לא הכל. 31% דיווחו על דיכאון (לעומת 24% בגל הראשון), 36% דיווחו על בדידות (לעומת 32% בגל הראשון), 15% מהזקנים אמרו כי לחיים אין משמעות (לעומת 10% בגל הראשון).

לצד אלה מזהה הסקר שחיקה במנגנוני התמיכה המשפחתיים והקהילתיים שעטפו את הזקנים בתחילת המשבר. בנוסף, גם הסתגלנות שהפגינו זקנים רבים בפרוץ המגפה – עם אימוץ פעילויות מעשירות – הולכת ופוחתת וכך גם יורדת נכונותם לקבל סיוע באמצעים מרחוק.

"הסקר מראה לנו שעבור חלקים גדולים באוכלוסיית הזקנים בישראל אין גלים, אלא מצב משברי מתמשך ללא הפסקה וללא שיקום וחזרה לשגרה", אומר יוסי היימן, מנכ"ל ג'וינט־אשל. "מכאן החשיבות היתרה בהשקעה במודדים מנבאי חוסן, לצד השקעה גם במעגלי תמיכה משפחתיים וקהילתיים, אשר נשחקו גם הם על פני כל החודשים האחרונים".

גלעד טנאי, מייסד ויו"ר מכון ERI, מוסיף: "מחקר זה מצביע על מגמה מדאיגה של שחיקה בקרב אוכלוסיית הזקנים בישראל. יחד עם זאת, המחקר מצביע גם על מספר התנהגויות התורמות באופן מובהק לחוסן בקרב זקנים: מפגש פנים אל פנים בקהילה, עיסוק משמעותי בפעילויות פנאי והתעמלות פעמיים בשבוע".